

Jätetty 8. 10. 1950

Kiikan Kiinteät muinaisjään-
nökset.

Kertomus stipendimatkasta Kesäl-
lä 1950

Unto Salo

Muinaistieteellisen toimikunnan myö-
tämän stipendin turvin monien kesällä 1950
Kirkon ja Suoniemen pitäjien kiinteiden muini-
naisjätännösten luettelointia, mikä muodos-
tui suurimmaksi osaksi niiden etrinnäksi,
koka arkeologina tutkimuksena ei maini-
tuina pitäjissä ole mention, tohtori Sili-
an v. 1923 ja prof. Syrjäpään v. 1933 Kiikassa
tekemä pienhköjä kaivauksia lukuunotta-
matta. Saadakseni ritteitä monittamaan
työhön paikkanimistä, tarkastin maanmittaus-
hallituksen kartta-arkiston Kirkon ja Suo-
niemen pitäjää koskevat isangon asiakirjat
sekä sanakirjoita kysymä tulevat paikkas-
nimi luettelot, jotta olisin vain Suoniemen
muutamista kylistä. Nimistöaines jäi
kuitenkin vähäiseksi, enkä se perustella an-
nistumukseen kiinteitä muinaisjätännöksiä
löytämään. Niinpä tärkeimmiksi ritteik-
si etrinnäjä jäivät isotalojen löydöskirjat,
maastokirjat sekä kysele paikalliselta vä-
estöltä, joka muuttuu suurella harrastuk-
sella luettelointityöhön.

Juven toiminnin monien elokuun
1:sen ja syyskuun 4:nnen päivän välisenä
aikana. Kolme ensimmäisen viikon aikana

sää oli poutainen, rittimmin sadet kei-
tarivat. Kiikun tutkijainen käytin k.o. ajus-
ta n $\frac{3}{4}$. Tätä perustelen sillä, että isotoy-
tojen suhde näistä pitäisi on n. 1:5 Kiikun
hupakki, joten niiltä saattaisi odottaa sam-
min myöskin kiinteitä mainisjään nekkia
kuin Suomeelta, minkei inventoin-
näyttää rahvostarun.

Suetteloon olen ottanut mukaan
myös epämaasreiniä rauvinto, diitoja kou-
luissa tai yritysten hallussa olevia ~~to~~
nkei myös hukkuneista erineistä ja traditi-
oon liittyviä paikkoja. Suettelona olevat
karttaimerkkien numerot viittavat liit-
teenä olevaan Suomen taloudelliseen kart-
taan, lehti IV:4 Tyrvä. Suurehko ki-
vikantit amingaitat on ympäröity vi-
valla, muut paikat merkitty ristillä.
Rantakantit kalmistot Kiikuna (myös
epävarmat) on merkitty punaisella.

Helningin 9. 10. -50
Urho Salo

Hirskantien auringpaikat

1. Kulumundilan kylän Laurilan Puhkonkangas l. Kangasrännö. Karttamerkki n° 1.

Kulumundilan kylästä kulkee Kolemängön eteläpuolelta matala hiekkaharju, joka on osa Uygilasta tulehasta Satakunnan ranta. Sen pituus on n. 1250 m, ja se kuuluu Laurilan, Ahjälän ja Niemetän maihin. Kaakkoispuoleltaan Tyrvään rajalla se on vain matala rantatörmä, mutta sen korkeus kasvaa luoteiseen päin.

Harju on, erikoisesti luoteisosastaan, erittäin hienoa hiekkaa, ja sillä onkin lukuisia hiekkakuoppia, joista hiekkaa otetaan jatkuvasti. Osa harjasta on gelltona.

Hiekkakuoppien seunoissa oli selviä punaisruskeita kulttuurikerroksia, josta oli useita hiekkajögeä; näistä oli ainakin yksi kivetty. Toinen kulttuurikerros oli harjun luoteispuolella (n. 30 cm), mistä se oli gelltonut Niemetän talon perustuksia kaivettaessa. Samassa hiekkakerroksessa näkyi noin 60 cm syvä, rinnakkainen "kuoppa": oltiin harjilla oltu gelltonaa oli gumenturansäilyttä.

Kylilyksen tähden si amingpaikan kaakkois-
rajaa voinut määrätä, mutta löydettiin
kvaaterni-iskokista jään talle ^{amingpaikalta} ~~se~~ on ainakin vii-
tiensatua metriä.

Amingpaikalta löytyi useita kvaterni-
iskokkia, sarvastian kappale ja luumien (12682)
Mahdollisesti ovat tasatalla, Satak. Museo
n:213. ja muolen koravin, Satak. Museo n:215
peräisin amingpaikalta. Edellisen mahdollinen
löytöpaikka kuitenkin jänkin matkaa harjoille.
Frt. liite 1.

Reino Haavisto (+) oli ennen sotia
löytänyt Tammelan maalta hirviltään, jo
ka kuitenkin on joutunut hukkaan. Haavis-
ta kerrottiin löydety. myös "mustaa piitä",
sekä hiirikivi, jonka piti olla Laurissa.

2. Ulvin kylän Kittilän amingpaikka. Fart.
tunnus n: 3. Liite 2.

Kittilän talosta n. 200-250 m lounas-
sen päin oikelta etelään riittävästi pellot-
ta oli ajaa luotessa paljastunut kolme
gumaisien palamusta, hiidenreikäistä savi-
kerrosta. Paikalla käydessäni mitä löytyi
kaksi, ja tottini ne hirvikantien hiiri-
paikoiksi. (maanäyte 12681) Liekit olivat
n. 40 cm:n syrydyksi sarinaassa, niiden
näkyvä osa olevan profiilin halkainja n. 60-70 cm.
Molemmat liekit olivat samassa ajassa,

Ei ole
merkkisy
kii kann
muunnis-
jäännöksiä
virkkelin
luottelun
A.-L. H.
1970

3)
n. 40 m:n päässä toisistaan. Ylempi lie-
ni oli rakennettiin väriämyt; niiden ym-
päriällä oleva savi oli punapilkkuista. En-
tämyt keramiikkaa eikä isokiviä. Tasa-
talto 2525:292 saattaa olla peräisin tältä
auninpaikalta, mikä sen löytöpaikkaa
ei enää muisteta.

Kittilän auningpaikka on mah-
dollisesti erikseen.

3. Teukulan kylän Haukosen auningpaikka
Karttamerkki n:5.

Haukosen tontti on Teukulan ruo-
nen rintella, n. 200 m Kokemängöistä itään.
Tontilta, joka on soramusta, etelään geruna-
masta, on löydetty useita kiviä, näi-
den joukossa mm. kiviä, josta päätellen se
on kirkkainen auningpaikka.

Auningpaikalta löydetty esineet:

Kiineen nro 11637:1, kiviä nro 11637:2,
siksi Satakuntalaisen Osaston kesäkuu-
ella 1948 saamat esineet. Uusien kiviä
kappaleiden kerättiin sen lisäksi joutuneen
lukkoon.

4. Teukulan kylän Yli-ellottilan - Si-
tusen auningpaikka. Karttamerkki n:6

Uhrin kylästä Tensiluluaan johtavan tien gja-
sta löydettiin punaisiksi palaneen, hiilenselkän lieden-
njan. (maamäyde 12679). Lieri oli savimassa, 30-40 cm syvyydessä. Toisella puolen tietä ole-
masta Yli-Mattilan Kangyriem pellosta
löytyi krastri-iskoa. Keraamiikkaa tai erinei-
tä ei paikalta löydetty. Auringpaikka mah-
dollisesti erikeraaminen.

5. Uhrin kylän Mägappilan Mattiain ~~ti-~~
~~erä~~ auringpaikka. Karttamerkki n:o 19

Prof. Jyräpää meritti paikalla
kairauksia v. 1933. Kiittäen hänen kairausker-
tomuuttaan.

Muuhemmin Mattiainsta on löydy-
nyt lisää erineitä, mm. piikisves. kappale
ja krastri-iskokkia. Nämä erineet löydettiin Ti-
lman Mägappila lahjoitti Satakuntalaisen
Omakunnan kesäkirjastoille 1948.

6. Kiimajärven kylän Koppalain auringpaik-
ka. Karttamerkki n:o 20

Kiimajärven kylässä kuuluu Kiimajär-
ven kirkonkantaan hiikka kargu, joka on osa Sa-
takunnan kirkonkantaan. (Satakunnan kirkonkantaan
Kiimajärven kirkonkantaan, Niiden-tai Puodrilan-
kantaan ja Mägappilan kantaan sisällä)

Tältä osalta kivi on loivastiin, kor-
keltaan vaihteleva. Hiikka on paikoi-
tellen puhdas, paikoi-
tellen soraoskainen, ja si-
dä otetaan jatkuvasti uusia hiikkakuoppia.

Näiden kuoppien reunilla oli sel-
västi havaittavina kulttuurikerrostus, joka
oli paikoi-
tellen hiikkaan punaista. (Paikoi-
lla kerrottiin poltetun jokin myös tiiliä, mis-
tä olikin muutama murike nähtävissä.)
Kulttuurinaa oli hiiden-
kaista, sahorundel-
taan vaihtelevaa, eikä se liene koko alueella
yhtenäisen. Tahrinta se oli auringpaikan poh-
joisena, eteläisten hiikkakuoppien reunoi-
sa ahutta, paikoin tuskin havaittavaa. Siinä
oli uusia hiiden-
kajoja, joista ainakin yksi hi-
ty.

Auringpaikan pituus on n. 300 m. Hiikkak-
ruokien siinä on kuitenkin melkoisia onia hi-
vinyt.

Auringpaikalta löytyi kvartsi-
kiviä pari satasta kappaletta. (12683) Koppala-
talon alueelta löydetyt kivien-
kivet (Kivies 1996:66,
Baltta 1996:67, Kivies 1996:68, Kivimokka 1996:69
erikseen tältä 1996:70, jonka löydettyt mu-
naam viittavat auringpaikan alueelle) liene-
vät auringpaikalta peräisin, vaikka niiden
löytopaikat ovatkin auringpaikan ulkopuolella.
Tarkempien löytö-
tietojen puuttessa ei löytö-
paikkojen lähempi määrittäminen ollut mahdoll-

6/

ista. Nykyajan aikana ei ole maata lajdetty
erineitä.

Karttamerkki n° 21. Kimmajärven kan-
sakoulun vieressä oli pieniä kumpareita,
joihin maan muistatti kulttuurimaata. Kum-
pareita kutsuttiin jaskaillaan mannikka-
maaksi.

7. Ilhon Hiitolahden Hikiömoirion
asuinpaikka. Karttamerkki n° 26.

Hikiömoirio on Ilhojen rannalla olle-
na, kirkkojokeen riittävä julta, Hiitolah-
den talosta etelään toisella puolella jokea.

Ojan luotteen oli pellosta, joka hiennoa
hiekkamaata, pölytynyt sevä kulttuurii-
kerros 15-25 cm:n vahvuinen kumpuun alla.
Kerros oli hiilensekaista, punertavaa, ja ojan
reunoina ja pohjana oli kaksi voimakkaas-
ta hiilen- ja noensekaista täyskää, mahdolli-
sasti kuoppalinen. Toinen oli pellon pääosa
olvan runnun vieressä, toinen runun ki-
ven kypellä. Jälkimmäinen oli n. 2,25 m
korva, pohjan syvyys maan pinnasta n 70 cm.
Se oli mahdollisesti kirety

Ojan oli aukasta kolmen kymmenen-
stä m josta ylöspäin, ja sen koko profiilina
kulttuurikerros oli vahva ja selvästi nä-
kyvä.

Isokkna Dai keramiikkaa on löytänyt.
Pölkkihiiret 8218:3 on löytetty auringpai-
kalta. Hiitalahden talon mailta on löytetty
myös kornittaitta, jota säilytetään Ilhon
kannakoululla. (Liite 8)

8. Ilhon Jokelan auringpaikka. Karttamerk-
ki n: 27.

Auringpaikka ^{on} Jokelan talon tontilla, jö-
kä on Ilhojen varrella pienellä soru- ja
hiekkaumparella. Navetan ympärillä
oli kulttuurikerros selvästi havaittavissa,
~~mutta~~ mutta nyt on vain pienellä alalla. Tri
Chilio tutki auringpaikkaa v. 1903 ja tote-
si sen kuuluvan nuora keramiikan kult-
tuuriin. Sen jälkeen kun hän oli muka-
naan oikohiiret 8218:1 ja 2, ei mitään
eneneitä ole paikalta löytetty.

8/

Kirikon. Diinin asuinpaikkoihin
riittäviä löydöksiä

1. Tulon kylä, Ala-Tala. Isännän hallussa on hieno kirkko, joka lienee löydetty Kotovainiosta. Liite 4

Kartalle merkittyjä kirkonkivien
löytöpaikkoja

1. Tasatalta, Satak. Museo 213. Löytöpaikka Kulumundilan kylän Laurilan vanha tontti. Liite 1. Kto. myös Laurilan Rukhonkan kaan kirkonkivien asuinpaikka.
2. Poikkikivi 8905:9. Löytöpaikka Hilpjoen kylän Tammien Pietari-niminen peltö. Paikalla peltöä ja ruunakia.
3. Summittainen löytöpaikka karttamerkkinä 7.
3. Melinoinen, lattu poikkikivi, säilytyspaikka Hiljan kirkonkylän kankaan-

ku. Erinen on Ville Heikkinen löytömyyjä toimittamastaan, joka omistaa nykyään Saima Heikkinen. Toimittaja (karttamerkki n:o 11) on vakaasti ylläpitäminen

4. Tasataltan teräskattelu, säilytyspaikka Kiskun kirkonkylän kansakoulu. Löytöpaikka (karttamerkki n:o 10) on Kiskun läänin lasken sarjeltä, Ruonilan maasta.

5. Tasataltta (liite 5), joka on Ala-Talvan isännän, Otto Talvan hallussa. Löytöpaikka (karttamerkki n:o 12) on vakaasti ylläpitäminen Hahmonojen rannalla, Ala-Talvan maalla.

6. Kälviän kunnalta, Satak. Museo 8757. Summittainen löytöpaikka karttamerkki n:o 14

7. Kaksi tasataltta, Satak. Museo 9768-9 sekä kunnalta, Satak. Museo 9790.

Hyvin epävarma löytöpaikka (karttamerkki n:o 15. Kto löytyi esinehuoneesta) tien vieressä oleva, Hahmonojen viettävä joutomaa.

8. Teneerimäinen vasarakiivo, säilytyspaikka Tyrvään yhteiskoulu esinehuoneesta

10)

mukaan. Se lienee kuitenkin hukunut, mahdollisesti koulun palossa, koska ^{mitä} ~~siis~~ ei koululla mitään tiedetä.

Löytöpaikka (karttamerkki n^o ~~29~~³¹) lienee sama maanrinnne, missä nykyisin on Hakamien kampsapuntarika.

9. Nuolen tai keihään kärki ⁸² Q 818:4. Löytöpaikka^m Ilon Jytönuoren talon Jeto rännin, karttamerkki n° 28

10. Kouru-iskos (?) Q 680 Löytöpaikka Rauhkon kylä, Vuorela, Vuorensyvä rännin (karttamerkki n° 16) on melkoisen korkeaa rinnettä. Iskko löytyi kynnettäessä 1949

11. Poikkiviiva 9005. Löytöpaikka Ahyllymaan Lohdenniemmi, nimenomainen löytöpaikka karttamerkki n° 29. Kto erinelluutta loo

12. Kourutalletti, joka on Ahyllymaan Suoniemen isännän, entalukias Suoniemen hallussa (liite 7) Löytöpaikka karttamerkki n° 30

Muinaisjäänneksi. rittaanä taitoja

1. Vehkakovon kylä, Setälä, Niitunmäki:
Karttamerkki n: 18

"Ruoppaa ajittaneen (n. 1920) tu-
li maasta ensin katiikan pumälaita; asvi-
olta 50-60 cm:n syvyydestä." Seppä Y. Ran-
tasm taito. Paikka on jellan alapäässä, not-
kelmassa, jonka takaa kohoaa järvenkylä.
Mudanoitopäivät olivat vielä näkyvässä.
Katiikka kunnostettiin kirkon tullen, koska
netto ei mitään ole missään lähistöllä.

2. Leikkunan kylä, Paratiini (Pietilä) Altti-
tiemeltä Luhtanojan rantaan. (Luhtanojan-
ni sanotaan Kimmajärven laaksoja Leikkunan
kylässä) Karttamerkki n: 25.

Isäntä Kalle Pietilä oli löytänyt (n.
1910) jellonjia luottaneen verkkoheijon ja ve-
ripäkinöitä mudasta, Kimmajärven entises-
tä pohjasta n. 60-70 cm:n syvyydestä. Kiri-
kantia?

3. "Kaitajärven (Kimmajärvestä länään jär-
ven pieni järvi) rannalta löydetty katio-
koita ja yksipuinen runki n. puolen m:n
syvyydestä kolmenkymmeneä vuotta sit-
ten." Päätöksi Halmi, Haapajärven kylä.

12)

4. Myllymaa, Lähdeniemi. "Protolammen-
ta (Maimintha lampi on lähellä karttamerkkiä
n° 29) on löydetty kaksi hiisistä tehtyä kanto-
ta laskuojaa arattaessa n. 50-80 vuotta
sitten. Ne löytyivät luttokeuhon alta, joka
oli kasvanut järven pinnalle.

Ojan luotaessa löydettiin kappale van-
hankaitaista kankiota (yksipuista runkta)
n. 1925. Löyö taruttiin Protolammen ran-
nalla, 60-80 cm:n syryydestä, mutta mit-
ei otettu tullen."

Tietojen antaja Vilho Lähde-
niemi.

5. Kiimajärven kylä, Soppa. Karttamerkki
n° 19. "Sulttiosta on löydetty runsaasti mus-
taa pientä." (Eijö Soppa). Sulttio on Sagan tu-
lon pihassa, Kiimajärven rannalla oleva pum-
pulanmaa.

6. Meskalan kylä, Ala-Hilhilä. Isäntä Ee-
ro Rantanen kertoi löytäneensä talosta 50-75
m lounaaseen olosta kotopellosta y. kivisei-
neen, joka kurauksesta päätellen oli n. 10 cm
pitkä hyvin hiottu kourutalusta. Se oli hai-
tenkin joutunut hukkaan.

7. Meskalan kylä, Ilmari. Talon mailta
oli löytynyt kiviseine, joka kuitenkin sit-

Demmin oli hukkunut

8. Mieskalan kylä, Pihlaja. Ranta tien liikel-
oli joskus löytynyt jollotta kivierine, mutta
myöhemmin hukkunut

9. Vehkakowen kylä. Eikki Ojala kertoi, et-
tä hänellä oli lapsena ollut kivietä, jo-
ka oli rikkoutunut puita hakettaessa

10. Kiimajärven kylä, Sinko. Isän tä kertoi,
että yksi kivierine oli löydetty Luhtakangin par-
tuulta ja luhyritetty jollekulle keräilijälle.

11. Kiimajärven kylä, Mäkelä. Skubi Palm-
gren kertoi, että hän oli ^{löytynyt} kymmenisen cm pit-
kän kivierinen (kurankosta päätellen tuosa-
taltan) kesällä 1941 Mäkelän talon Koi-
riniemen moinosta Kiimajärven rannal-
ta. Löytöpaikka oli saristun maasta. Hän
oli luovuttanut erineen Matti Mäkelälle.
Lähempiä tietoja siitä en saanut.

12. Ilho, Ylösiemi. Talon toimilta löydettiin
kiviä raivattaessa rikäkivi, joka annettiin
Ilhon kansakoululle. Sieltä se kuitenkin on
joutunut hukkaan.

13. Ilho, Jyörnos. Armas Jyörnos

seurii, että n. 1923 oli Jyväskylän taan
Kotomäntä löydetty kiviaines, josta si-
kä oli leikattu siunassa. Kiviä oli ollut mie-
hen kämmenen mittainen, Dräosalla hiolla,
ja mikä oli ollut keula muassa taavos-
sa. Eräs oli lajoitettu jollekin keräili-
jälle muuon viittäkäs.

14. Muuta hukkien joutuneita kivienneistä
Ktto Laurilan Puhkon kangas ja Teuhkulan
Kankosen osasto Kivihautausmaalla sekä
kohdan 1 viittäus osasto "Kartalle merkit-
tyjä kivienneiden löytöpaikkoja."

Luettelo tapauksistani Koulujen tai ysn-
tyitten hallussa olevista esineistä, joista
ei ole ilmoitettu Kansallismuseon esihisto-
riallille osastolle

1. Hiirikivi ja taavallta. Liitteet 4 ja 5
2. Taavallta. Liite 6
3. Kouru taavallta. Liite 7.
4. Kouru taavallta. Liite 8

Oikarim. Tasataltan, Satok. numero 8935,
ja isketyn kivenhappaleen, Satok. numero 8958
löytöpaikka on Kiiroinen. Kto. erinellu-
teloa.

Rautakandina kalmitoija

1. Kiikan Pappilan Riikimäen kalmito. Karttamerkki n: 12 (punainen) Liite 3.

Riikimäen kalmito on Kiikan pitäjän Kiikan kylässä, seurakunnan omistamalla maalla. Alue, joka on saanut nimensä sillä nykyisin alustaa riikettä, on Pappilasta ja onuskaupasta kaakoon oleva, kahden peltohaappuun sekä tien ja Jokemängöjen rajoittama riikemäiden maakaistale, jonka rautaa käytetään ympäristön nimenpaikkana.

Kalmitoita on viisi ehjää kanta-kumpua, sekä 6-7 epävarmaa, rikotua kumpua. Ehjät kummut ovat maan ja kiven väleä, pienet kivet. Niiden korkeus on n. 50-75 cm, suurimpia läpimittaa 3-5 m

Kalmito on ennen ulottunut kaakemalle, nim. Kontin eli Rautakan (nykyisin onuskauppa) alueelle, jolla sijainneesta "kirinoutkiosta" ovat peräisin mikä ja kirkon kärke, Satak. Museo 2095 sekä luvun nro 2574:507. Osa kummuista on todennäköisesti hävitetty peltojen raivauksen ja rakennustöiden vuoksi.

(Nykyinen Pappila on entinen Jankopar-
ran talo, joka on omistamattomasta huomatta-
van osan lähellä sijainneesta myllystä
(Mylly a. vielä merkittävä taloudellisesti
kustalle.)

2. Jaamalan kylän Jaamalan Kosken haan
kalmiot. Karttamerkki n:o 2. Liite

Kosken haan on Jaamalan talon
omistamaa viljelmätöntä, kumpuista maa-
ta Kokemäenjoen rannalla.

Haassa on kaksi komeaa kumpua,
jotka mahdollisesti ovat hautekumpuja.
Niiden halkaisija on n. 6-8 m, korkeus
1-1,2 m. Haanien sivun kaivut kaivo-
put soittivat maan kohotuksi 30 cm:n
nyrgyteen. Toisen kummun laella kaive-
tuista kookkupasta ilmenee, että kumpu oli
maan ja kivien sekaista ainakin 50 cm:n
nyrgyteen, eikä kokemäen maata vielä
tällöin tullut vastaan.

Kumpujen kokeittuina etäi-
myys on n. 30-35 m. Ne muistuttavat
jälkimmäisen Tyrvään Kankolan nurmista
hautekumpuja, mutta soivat olla soittain haave-
ttamakin, koska ympäristö ei ole tasainen.

Jaamalan kylästä on löydetty rautai-
nen kiives, jota säilytetään Tyrvään mu-

19/
nossa. Sen tarkempaa löytöpaikkaa ei
tiedetä.

Muita rautakautisten esineiden löytö-
paikkoja.

1. Kikkolan kylä, Selvenin tonthi.
Karttamerkki n:o 9.

Tonhilla oli aikaisemmin löy-
detty kirkkäänkärki, Hämälän museo 1179:15.
Paikalla käydessäni sain museon tuota-
vaksi toisen, 12673.

Tonthi on mäen päällyötin ja sin-
nemaata, jolla ennen on sijainnut
Kikkolan vanha kylä. Seurustani kol-
meista löysi kuonaa, hiiltä, ja erästä
poltetun luun murteen. Alla oli pöngötin
tunturi, eikä halmistoa, jos paikal-
la on sellainen ollut, ole enää mitään
maapäällistä merkkiä jäljellä. Kuona
löytyi peräisin pöngöstä, joka paikalla ker-
rottiin olla. Tämän paikan omistajana on ol-
lut Teurasoja, joka on hankannut luuta
tonhilla, voisi paljolti luunmurteenkin
siltä tuota.

Sen sijain voisi paikka asennoa
josta taalla halmistoa. Koska kirkkään-

Kärgeni 12693 oli sevästi paljattina, se
 lieneekin johtunut kalnustosta peräisin. Mah-
 dollisesti se on kullentunut munatta sam-
 pan kylän teijojen liepeille.

2. Neron kylä, Myllyniemi. Paikalla löy-
 detty keihäänkärki, Hämeen museo 1181:60.

Todennäköinen löytöpaikka (kartta-merk-
 ki n° 17) on nykyisin peltoa. Elynykykseen
 se lienee hajaletty.

3. Hikan kirkonmaa. Kun kirkonmaata
 1890 laajennettiin Koston talon päin, löy-
 dettiin maasta lukuisia kouruja ja niiden
 kattelomia (Poriin museo 751-764 ja Kan-
 sullismuseo 3036:2-8) Löytötiedossa ol-
 ra sanonta "kattajapensaan juurelta" edel-
 lyttää pieniä löytöalasia. Kun erineet ovat
 pelkättävän kouruja ja kummitä on liian pal-
 jin yhden handan kalustoksi; lienee löy-
 tö kinnittävät aarrekatoksi.

Epämuotoisia saunioita

1. Kullman tilan kylä, Heikkala.
 Aunusta n. 50 m kaukoon metsästä on epämuotoinen kivisaunio, koottu noin 2×3 m. Sen keskellä on pyöreä saunio. Saunio ei ole kivas, vaan keuhko kivisaunio.

2. Tuulikulun kylä, Sogran metsä.
 Lammitjärven lähellä pieneen kajaanin järvelle on komea, kirkon oireita muistuttava kivisaunio. (Karttamerkki n:o 8)
 Kansa nimittää paikkaa Lammitjärven hautausmaaksi. Tilan vanhaappila kertoo, että se on hänen isänsä, "Suittisen äijän" tekemä.

3. Tuulikulun kylästä, Vuosien etelä.
 Täällä kilometrin verran etelään samalla tien varrella kuin edellisenkin, on pieni kivisaunio, jota kansa arvelee ihmisten teköksi. Se on kuitenkin puunon muodostama.

4. Leikkurien kylä, Alantylä. Joutimaa kolme matalaa, rikottua kivisaunioita, todetun kivisäätösaunioita.

5. Kimmajärven kylä, Holske. Perivai-
miolla pettorannioita

6. Kimmäklä, Tiensuu. Karttamel-
ki n: 58. Kirjälän metsässä Tiensuusta
n. 150 m etelään alvalla kargilla on kal-
si n. 5 m pitkä, n. 10-20 cm korkea rin-
nakkaita kiviä, jotka ovat ihmisen
tekemiä. Kargilla on useita syviä huoppia,
jotka lienevät asaita haattama

Perimätiedon liittyviä paikkoja

1. Kulmen tilan kylä, Länriä, Ruukon-
kangas. Perimätiedon mukaan kargilla,
jolla on myös kirkkautena auringpaikka, on
isän isän aikaisia hautoja. Hiikkaa atit-
tuena onkin löydetty arkun hapsuista

2. Millaanin tilan kylä, Reimä, Pih-
lavanmäki. Mäiltä kerrotaan ennen pöle-
tyä "kelan-välkettä" Toisten tietojen mukaan
siellä on myöskin hautoja Suomen sodan
ajoilta

3. Ulvinkylä, Alapappila. Ristilähde. Kts. prof. Jyrängin kairausluteruus-
ta Kirkkondan täytäntöksi Kihonpitä-
jän Ulvinkylän Alapappilan talonmaalle:

Lähde nykyin mitat, mitään maan-
päällistä merkkiä tiedettiin uhris & maan
ei ole.

Lähellä olevaa Alapappilaa on mi-
mitetty myös Ristipappilaksi (joka pi-
ruseppiläksi)

Kivierimäitä on Hiikasta löydetty melkoisen paljon, ja niitä on melkein kaikista osista pitäjää. Runsaimmin niitä on Kokemäenjoen varrelta ja lähiympäristöistä, senhuilista, joille nykyisinkin on pitäjän ammatun pääpaikka. Tämän kannan yhtiäpitäjästi kirkonkunnan asuinpaikkoja tunnetaankin joen eteläpuolelta useiden munaas-
ti (niin asuinpaikka).

Näistä ainakin toistaikoi naurin, Lammikon Puhkonkangas on prof. Jyväskylän ja monet. Lukan ammatin mukaan kirkonkunnan lo-
pulta. Löydetty rasiastianpala on kuitenkin niin räsäpöörinen, että sen perusteella voine asuinpaikan ikä tarkemmin eikä varmemmin määrätä.

Tuohkulan moreenintuella olevasta Kankoon asuinpaikasta ei sen ajan ke-
rämiehkä tunnetta. Muistiluvani mukaan Kankoon tontti alin ja huivunsa edellisistä asuinpaikkaa korkeammalla ja siis varhempia. Kun Hiikasta ei kuitenkaan ole topografikant-
taji, ei ^{ainaa} sitä voi väärittämättä todeta.

Alottien, Yli-Mattilan ja Kitti-
län ^{asuinpaikoille} on se yhtiiden, edellisistä perikäärä
ominaisuus, että ne ovat samalla, ^{ja lisäksi} sam-

ja riimekkinä mainittu verrata lähellä toisi-
aan, ja kaksi ensimmäistä samaan not-
kelman rintalla, notkelman, jota prof. Sjö-
grän keirauksettomuksena mainitaan not-
tisen lähistöltä löydetty unasti kirjastoita.

Ounkin mahdollista, että ne, vaikkeivat
lienekään samaa auringpaikkaa, kumuvat
samaa nurungraan aavitusalueeseen. Prof.
Sjögrän mukaan otettiin auringpaikka kor-
keuden perusteella ajoittain kampa kerami-
kan alkukantien. Molempia muita auring-
paikkoja jätettiin myöskin suureten vanhoiksi;
onhan sarvima auringpaikkaa tyypillille
kampa keramiikalle ainakin josakin määrin
vieraassa.

Kokemäen järven ^{saannoilta} pohjoispuolelta ei ki-
ritäntä auringpaikkoja löydetty; ainoa
mora nainen merkki on Talan kylästä ju-
raisiin oleva hiomakivi. Eräs nyy tähän vi-
olla se, että maa on niellä laakeampaa, eikä
sejuria rintatä ole niin paljon kuin jään
eteläpuolella. ^{mutta} Melko varmasti niellä on
allat ainakin rasakäiveskulttuurin auring-
paikkoja, jotka toistaiseksi jäivät löydetään-
nä railla.

Kiimajärven saannoilla lienee ki-
ritäntä aavitus munnallakin kuin Koppalaisten
tienoilla, ainakin itäpuolelta päätellen. Koppalaisten
auringpaikan itäpuolelta ei mitään

ne löydettyä vanastiampalan perustalle tur-
kasti muuttua, mutta kenties lähijungarisien
erineistö on valaita asiaa.

Jokelan asemiin paikkan Dri et-
lio toden rasara kives kullummi aikainen:
Kun Hiitabakola Hiikimorsian asemiin paikka
on topografisesti saman luontainen, kumme-
nkin muorakuvun kullummi jiriin.

Rautakan tina itolöytöjä Kihas-
on miikka, nim. kumi autto ja kiikkopi-
kan asemiin löydetty. Niinpä pitäjässä löytyi vain
yksi varma kalmisto, Pappilan Riihimäki, jän-
ka Dinos kives ollut pitäjän keskusaikake,
koskapa se on antanut nimen koko alueelle.

Juonakun Kooken kaka ja Kikkolan Seurain-
tonthia täytyy toistuvasti jättä vain maadol-
linna kalmistopaikkoina. Kaupungin pitäjän
Tyröän venettämällä Kiikon rautakan tinen
amtu näyttää ⁿⁱⁱⁿ kirkolta, ellei ^{se} ^{oikea} mah-
dollisesti löydettyvät jalkakalmistot muuta
kuvan. Ainakin kummi pitäjässä olevan sun-
nihan toja myöhemmältä ajalta, koska on to-
dennäköistä, että amtu on vettä jätettiin kes-
keytyvässä historiallisella ajalla maake.

Liite 4

Hiivinkivi, joka on löytöjään-
sä Otto Tulan hallussa.

Hiivinkivi on karheaa, haarmacittä
lineä oleva kolmiomainen laat-
ta, jossa hiivinat ^{pinnet} ovat mo lem-
min puolin sivellä. Ne ovat pien-
hen koverat.

Löytöpaikkaa
ei löytöjä muu-
tanut varmasti
mutta aveli-
nikki kotomai-
niota.

Löytöpaikka Hiikkä, Tala,
Ala-Tala

Liite 5

Tasatulta, joka on löydetty
si Otto Tolan huostassa.

(Osoite Kiikka, Tolan)

Tulta on nelite-
koinen, melloi-
ssa hyvin hiottu,
melkein musta
kivinä. Toimen
leveys noin kättäin
isemmän jälkimen.

Löydettiin

toisesta
manajan rinne,
veijättömä

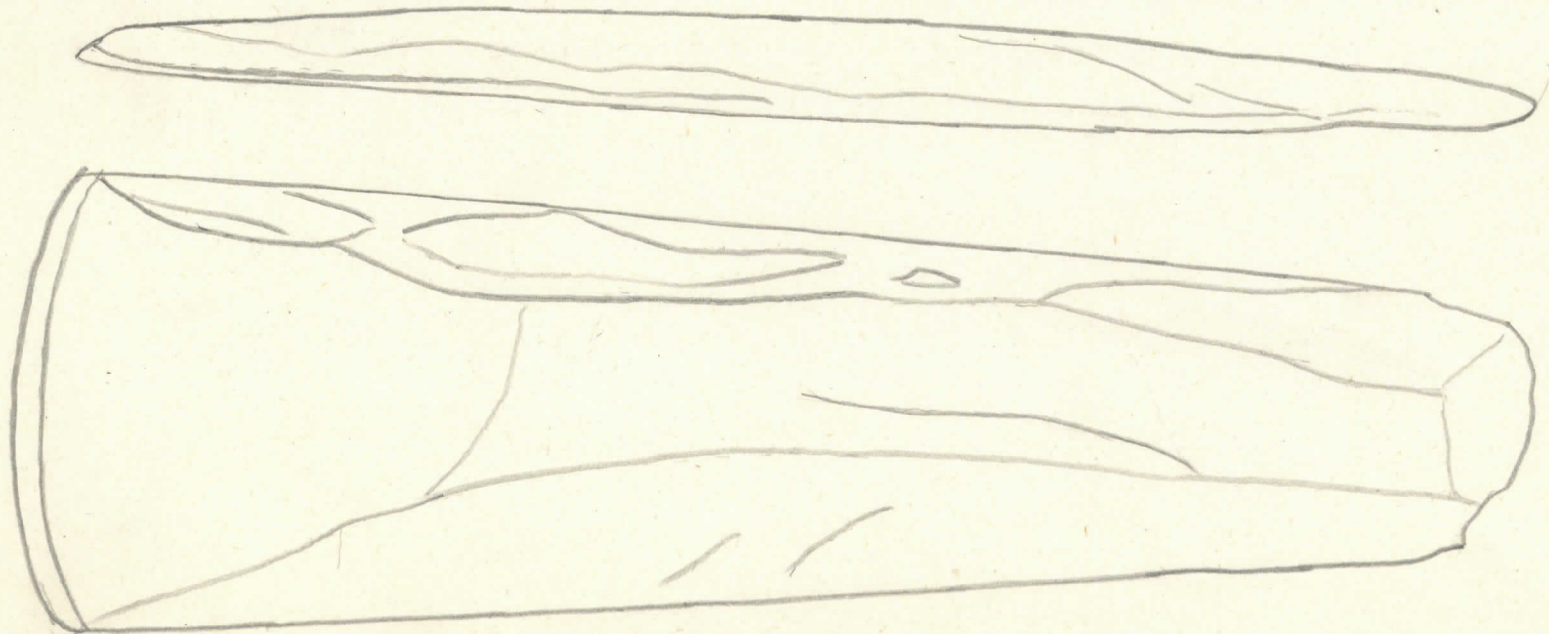
Kiikka Tolan
lujtan Ala-Ta-
lan maalla.

(karttamerkki
n° 17.)

Tasutaltoa, säilytysohjauksen seurauksena b. Kivijärven
kannokolla.

Taltoa, hieman laajentunut Sienan maasta Kivijärven
kylästä. Lähempi laajentaminen kuin laajentaminen
matkasta

Liite 6

(Pitula)

Likka, Myllymäen,
Suomi

Koumattua, löy-
detty undispello-
sta, sinne maasta,
kivista, hiekan-
seasta ja suosta.
Löydetty n. 1890

Talteen on neljä-
kymmentä, hyvin
kirkas, musta
kivä. Hapuoli
ositt. kiomaton,

toivella niellä kiomaton, isetty
päästä, myös yläpinnassa kokeneen
puoliksi kiottajajälkiä. Siivonarmat
pyöritytty

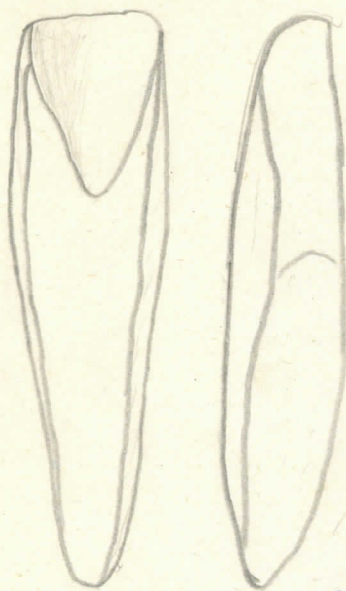

Löydätty Maleskias Suomesta.

Suomen tutkimuskeskukseen Hii-
tamäen museolle

Litt 7

Liite 8

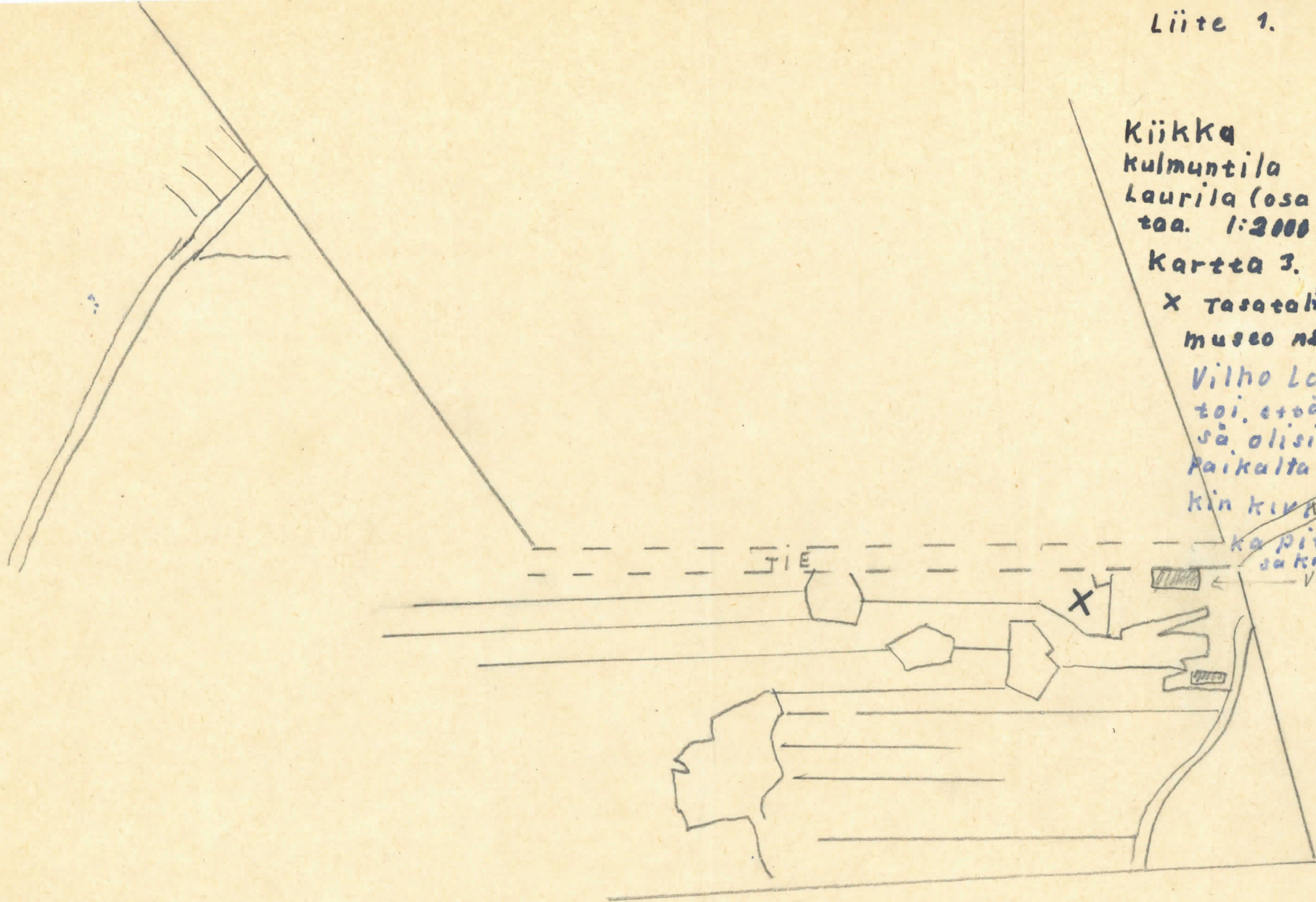

Koumutta lla, gö
ta säilytetään
Kieken Ilan kan-
sakouluilla.

Talite on harmaa-
ta, mustapilkkuis-
ta kiveä. Sen tuki-
osa on niippo, si-
vulle hiomaton.

Maapinta on pyöreäkö ja sär-
mät pyöristetyt.

Talite on löydetty Il-
lan Hieta-lahden Kotaraini-
olta. (kto. erine kuttelo, 8218:3)

Kiiikka
kulmuntila
Laurila (osa tiiluskart-
taa. 1:2000)

Kartta 3.

X Tasatalotta, Satok.
museo nro 13 ?

Vilho Laurila ker-
toi, että hänen isän-
sä olisi menkitetty
paikalta löytänyt jon-
kin kivakäsitteen, jon-
ka pitäisi olla jos-
sa kin museossa
vanha Laurila

Kiiikka

Liite 3

Pappila (Jauhoparta)

Riihimöen kalmisto

- kumpuhautoja
(numeroilla merkityt varmoja)
- epävarmoja kumpuhautoja

⊗ alue, jolla lienee sijainnut
A.O. Heikelin mainitsema "hau-
taroukkio" (3574:509)

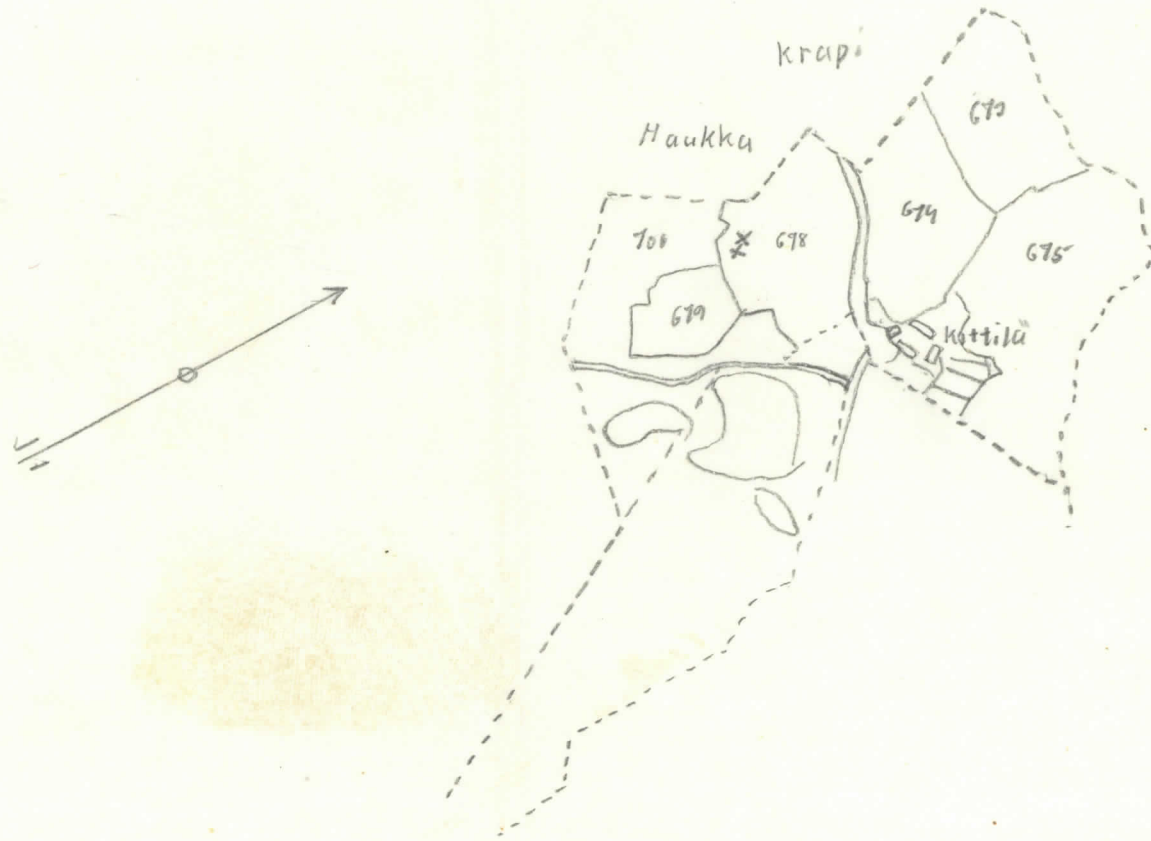
R = riihi

P = pappila

N = navetta

Kittilä
kotipalsta
1:8000

Liite 2.
Ulvi, Kittilä
x liedensija

Liite 9

Kulmuneilan Laurilan Rukkonkankaan kivikautinen asuinpaikka

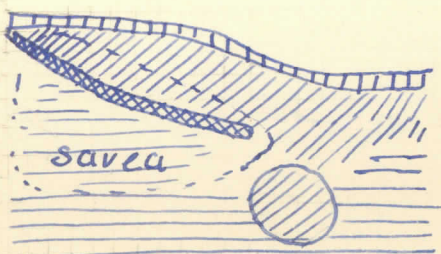
15532

Luoteiseen päin otettu yleiskuva harjulta, jonka loivat rintteet näkyvät kuvan sivuilla. Oikealla ja taustalla oleva vaalea juova kokemäenjoki. Taustalla Niemelän uudistalo. Etualalla vanha hiekkakuoppa: kuusesta oikealle näkyy nuorempien kuoppien reunoja, joissa kulttuurikerros oli selvästi havaittavissa

15533

Kuva hiekkakuopan seinässä olevasta yhtenäisestä hiilijuovasta. Juova on n. 1 m:n pituinen, ja alkaa humuksen alta. Juovasta oikealle näkyy tumma läiskö, joka on punertavaa kulttuurimaata. K.o. kuoppa on yleiskuvassa näkyvästä kuusesta Niemelään päin. Vigreisestä profiilista näkyy juovan ja läiskän suhde maanpintaan.

Liite 10

Kulmuntilan Laurilan Rukkonkankaan kivikautinen asuin-
paikka

15525

Kulttuurimaata Niemelän talon perustusleikkauksessa

15524

Kulttuurimaata Niemelän talon perustusleikkauksessa
kuvassa oleva varjo estää selvästi näkemästä keskellä ja
oikealla olevia n. 60 cm:n syvyisiä "kulttuurimaakuoppia"

Liite II

2
↓

1.
↓

15536

5
↓

4
↓

2
↓

1.
↓

15537

Kaksi kuvaa Pappilan Riihimäen kalmistosta. Oikeanpuoleisessa kuvassa taustassa vasemmalla Pappilan navetta. Nuolet viittaava hautoihin. Oikeanpuoleinen kuva: hauta 1, oikeassa ylänurkassa aita ja taustalla olevaa rakennusta vasten, pitkän seipään alla. Hauta 2 näkyy huonosti toisen sähkötolpan jalan alapuolella. Hauta 4 suuren kiven oikealla puolella, aidan alla. Hauta 5 aidan alla kivistä vasemmalle. Kuvan reunassa vasemmalla epävarma hauta. Vasemmanpuoleisessa kuvassa näkyvät haudat 1 ja 2

15538

Jaamalan koskenhaan kalmisto, puita kasvava kumpuinen alue, katsottuna toiselta puolen Kokemäenjokea

Jaamalan koskenhaan kalmisto, hautakumpu 1.
15539

Jaamalan koskenhaan kalmisto, hautakumpu 2
15540

Liite 12

15541

Kiimajärven Koppalaisen kivikautinen asuinpaikka. Kuvassa näkyy harju, josta ajetaan hiekkää. Asuinpaikka on harjun rinteillä, ja se jatkuu kuvassa näkyvän metsikön taakse. Taustalla Kiimajärvi.

15542

Kiimajärven Koppalaisen kivikautinen asuinpaikka. Kuvassa matalaa harjua ylimmäisessä kuvassa näkyvän riihen takaa.

15543

Kulttuurikerrosta ylimmäisessä kuvassa näkyvän hiekkakuopan reunassa.